

Kemijärven kaupungin yksityistieavustuskäytäntöjen päivitys

479/55.554/2016, 502/55.554/2018

TEKL 23.05.2019 § 68

Yksityistielain kokonaisuudistus astui voimaan 1.1.2019, mikä tarkoittaa merkittäviä muutoksia kunnan avustuksien myöntämisperiaatteisiin.

Kemijärven kaupunki päätti 24.10.2016 käynnistää hankkeen kaupungin alueella olevien yksityisteiden tilan selvittämiseksi. Tavoitteena oli myös aktivoida tiekuntien perustamisia. Hankkeeseen otettiin kilpailun kautta konsultti ja hanke alkoi helmikuussa 2018 kestäen noin vuoden. Hankkeen aikana pidettiin useita yleisötilaisuuksia kyläyhteisöissä ja kaupungin valtuustosalissa. Konsultin laatima Kemijärven kaupungin yksityistieselvitysraportti on **liitteenä 4**.

Yksityistielain muutoksen aiheuttamien vaikutusten arvioimiseksi on myös tehty valtuustoaloite Kemijärven kaupungille 12.11.2018 (**liite 5**).

Suomen tieverkko jaetaan hallinnollisesti maanteihin, katuihin ja yksityisteihin. Valtio toimii tienpitäjänä maanteiden osalta ja kunta asemakaava-alueiden katujen osalta. Tieosakkaat/tiekunnat ylläpitävät yksityisteitä. Yksityistielain mukaan yksityisteiden tienpitovelvollisuus ja siitä koituvat kustannukset ja vastuut kuuluvat tieosakkaille.

Yksityistielakia ei sovelleta omiin teihin, eikä pääsääntöisesti sopimusteihin. Oma tie on yhden kiinteistön alueella oleva, vain kiinteistön omistajan käytössä oleva tie. Sopimustieksi kutsutaan tietä, jonka käyttämisestä on sovittu maanomistajien kesken. Uuden yksityistielain mukaisesti kunta ei voi ohjata yksityistielain mukaista avustamista kiinteistöjen omille teille ja sopimusteille. Yksityistielain mukaisen avustamisen sijaan kunnat voivat avustaa kiinteistöjen omia teitä ja sopimusteitä kuntalain yleisen toimivallan nojalla. Kuntalainmukaisen avustuksen tulee edistää kunnan etua ja täyttää hallinnon yleiset periaatteet liittyen yhdenvertaisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen.

Kemijärven kaupunki avustaa yksityisteiden ylläpitoa vanhan yksityistielain 95 §:n perusteella vuosittain valtuuston päättämällä määrärahalla. Kaupunki on tukenut vakituisen asutuksen pääsyteinä toimivia yksityisteitä ja omia teitä tekemällä teille lähinnä talviaurausta ja lanauksia sekä avustanut pienissä määrin peruskorjauksia. Kokonaiskustannukset ovat olleet vuositasolla n. 230.000 euroa. Kaupunki on suoraan avustanut vakituiselle asunnolle johtavia omia kulkuteitä talviaurausavustuksilla noin 7.000 eurolla. Lisäksi kaupunki on vastannut yksityisteillä sijaitsevien katuvalojen ylläpitokustannuksista yhteensä n.12.000 euron edestä vuodessa.

Kaikkiaan aurasavustettuja teitä on 728 kpl, pituus yhteensä 214 km. Näistä alle

sadan metrin teitä on 304 kpl (pituus 15 km, lukumäärästä 42 %, pituudesta 7 %). Tällä hetkellä avustetaan aorausavustuksilla 42 tiekuntaa (yht. 65 km), jotka ovat oikeutettuja myös uuden yksityistielain mukaisiin avustuksiin. Joten suurin osa vakituisen asunnon pääsyteiden tiekunnista on vielä ns.uinuvia tiekuntia tai ei ole ollenkaan tiekuntaa eikä mm.toimielintä.

Yksityisteiden avustamisesta on säädetty yksityisteistä annetussa laissa (358/1962), jonka 1.1.2019 voimaan tullut uusi yksityistielaki (560/2018) kumosi.

Uuden lain 84 §:n mukaan:

Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suorittavaksi.

Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin 50 §:ssä edellytetään. Laki merkitsee muutoksia kuntien avustuskäytäntöihin ja tehtäviin. Tielautakunnat lakkaavat 31.12.2019 alkaen, jolloin tielautakuntien tehtävät siirtyvät pääosin maanmittauslaitokselle.

(kunnallistekniikan päällikkö Jukka Kuisma puh. 0400 391 814)

Päätösehdotus (kunnallistekniikan päällikkö): Tekninen vastuualue on valmistellut yksityisteiden avustusmallia yksityistielain kokonaisuudistuksen pohjalta.

Valmistelun aikana on selvinnyt, että lakiuudistuksen myötä kunnossapitoavustuksen piiristä poistuisi tällä hetkellä noin 150 km yksityisteitä, jotka eivät ole vielä perustaneet tiekuntaa tai tiekunta ei ole rekistereissä. Tämän takia yksityistieavustuskäytäntöjen muuttaminen tulisi tehdä myöhemmin, jotta uusien yksityisteiden perustamiselle jäisi tarpeeksi aikaa.

Uudet yksityistiekunnat tulee olla perustettuna 30.5.2020 mennessä. Voimassaolevat kunnossapito- ja avustuskäytännöt ovat voimassa 30.5.2020 asti.

Uudet yksityistielain mukaiset tiekuntien avustamisen kriteerit valmistellaan 1.3.2020 mennessä tekniselle lautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi 1.4.2020 mennessä.

Uuden yksityistielain mukaiset avustuskriteerit yksityistiekunnille ja kunnan yleiseen toimialaan kuuluvien omien teiden tai sopimusteiden avustamisen kriteerit valmistellaan ohjausryhmässä. Ohjausryhmä koostuu toimihenkilöistä (Jukka Kuisma, Tapio Pöyliö, Martti Valkola) sekä kahdesta teknisen lautakunnan ja kahdesta kaupunginhallituksen nimeämistä luottamusmiehistä. Näin tulee huomioitua jo valmisteluvaiheessa poliittinen tahtotila.

Tekninen lautakunta valitsee kaksi ohjausryhmän jäsentä.

Lisäksi tekninen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle, että **liitteenä 5** oleva valtuustoaloite katsotaan loppuunkäsitellyksi.

Päätös: Tekninen lautakunta valitsi ohjausryhmään Esa Pöyliön ja Kristiina Lautamon. Päätösehdotus hyväksyttiin.